

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation av Gunnel Nyman Gräff (S) om Flera fall av social dumpning från Nacka

Gunnel Nyman Gräff (S) har frågat mig följande:

1. Vilket ansvar anser du att Nacka kommun har för de barn och familjer som Nacka har tagit emot som flyktingar, inte ska hamna i bostäder med låg/undermålig boendestandard?
2. Vilket ansvar anser du att Nacka kommun har för de familjer som Nacka har tagit emot inte hamnar på orter där möjligheten till arbete är låg?
3. Anser du att Nacka lever upp till barnkonventionen när ensamstående mammor får ”hjälp” att hitta lägenheter långt från barnens vänner, skola och idrottsengagemang?
4. Hur anser du att Nacka som kommun ska agera i framtiden när det gäller boende för de flyktingar som Nacka tagit emot och där etableringstiden på två år har passerat?

De kortfattade svaren på frågorna är följande:

1. Jag anser att Nacka tar sitt ansvar. Nacka hjälper de flyktingar som är i slutet av etableringsperioden att hitta ett permanent boende genom bosökstödet. Vi hjälper dem inte bara med att hitta ett passande boende, utan också med att bedöma om boendet är tillräckligt bra, till exempel om fastighetsägaren är oseriös eller liknande. Tyvärr har Nacka inte information om alla oseriösa fastighetsägare i Sverige.
2. Jag anser att Nacka tar sitt ansvar. Nacka försöker hjälpa dem att hitta ett boende i närområdet, vilket också de allra flesta hittar. Det är dock en svår bostadsmarknad i Nacka och Stockholmsområdet, även för de som är födda i Sverige.
3. Se svar 2.
4. Nacka ska ta sitt ansvar under etableringsperioden för de flyktingar som kommunen har blivit tilldelade. När etableringsperioden är avslutad ska samma krav gälla för flyktingar som för alla andra Nackabor.

Mitt svar är följande:

Gunnel Nyman Gräff (S) har ställt en interpellation till mig angående hur Nacka hanterar nyanlända som är i slutet av sin etableringsperiod och som ska gå från ett tillfälligt genomgångsboende till ett eget permanent boende.

När nyanlända flyktingar anvisas till Nacka kommun omfattas de av den statliga etableringstiden. Under denna tid är tanken att den nyanlända ska etablera sig i samhället, gå på svenskundervisning, delta i samhällsorientering och validera den utbildning han eller hon eventuellt haft med sig från hemlandet. Under etableringsperioden står det offentliga för alla kostnader kopplat till etableringen. Nacka tillhandahåller flera olika sorters genomgångsbostäder till de nyanlända som blir anvisade hit.

Nacka tillämpar det som brukar kallas för tvåårsregeln, i enlighet med den lagstiftning som gäller. Det innebär att efter att etableringsperioden är avslutad är det upp till den nyanlända att hitta ett eget permanent boende. Detta är något som kommuniceras direkt till den nyanlända när han eller hon mottas i Nacka, och ett flertal gånger under etableringsprocessens gång. Under perioden har också den nyanlända möjlighet att använda kommunens bosökstöd som visar den nyanlända hur man ställer sig i olika bostadsköer, i hela Sverige. Det svenska systemet med långa bostadsköer till hyresrätter är nämligen relativt unikt. I andra länder med välfungerande hyresmarknaden behövs inte denna kunskap. Kommunen hjälper inte bara nyanlända att själva hitta ett passande boende, utan också med att bedöma om boendet är tillräckligt bra, till exempel om fastighetsägaren är oseriös. Tyvärr har Nacka inte information om alla oseriösa fastighetsägare i Sverige. Att hjälpa dem hitta ett boende i närområdet är prioriterat. Det är dock inte alltid möjligt då Stockholms bostadsmarknad är så pass dysfunktionell att det inte är lätt att få en bostad ur bostadskön, om man inte har kötid på uppemot tio år. Det gäller oavsett om det finns ett kommunalt bostadsbolag i kommunen eller inte.

Att Nacka tillämpar denna tvåårsregel är ett aktivt politiskt val, och är det av tre olika anledningar, varav de två första är de viktigaste.

Den första anledningen är av integrationsskäl. Vi i Moderaterna tror inte att låga förväntningarnas rasism är gynnsamt för människans utveckling, och det är därför något vi vill motverka. Vi är övertygade om att de nyanlända, precis som de som är födda i Sverige, är kapabla människor som klarar av att stå på egna ben om man låter dem. De som anvisas till Nacka som flyktingar möts av en SFI-utbildning, gedigna arbetsmarknadsinsatser, skolgång för barnen och en skattebetald bostad i två år. Med detta kommer även vissa krav, och att hitta bostad efter två års tid är ett av dem. Vi ställer inte dessa krav av illvilja – snarare tvärtom. Vi ser tron på individens egen förmåga, som i förlängningen också medför krav, som ett uttryck för att vi bryr oss.

Den andra anledningen är rättvisa i förhållande till alla andra Nackaborna. Som tidigare beskrivits är Sveriges, och framför allt Stockholms, bostadsmarknad dysfunktionell. För att få en bostad i Stockholmsområdet krävs snarare som regel än undantag en kötid på minst tio år. Den verkligheten gäller inte bara nyanlända utan också infödda Nackabor. Vi ska inte göra skillnad på hur vi behandlar våra medmänniskor bara på grund av härkomst, utan det

är det faktiska behovet som ska stå i centrum. Tusentals Nackabor står i bostadskön, och då är det inte rättvist att några ska få gå före genom att få bo kvar i kommunens bostäder på obestämd tid.

Den sista anledningen handlar om kommunens ekonomi. Vi i Moderaterna hymlar inte med att denna migration är en kostnad för kommunen. Under 2023 kostade enbart att kommunen hade tomma bostäder avsedda för nyanlända uppemot fyra miljoner kronor. Det beror på två olika anledningar. Den första är för att Migrationsverket inte anvisar så många flyktingar som de tidigare meddelat att Nacka ska ta emot. Den andra är att staten endast står för bostadskostnaderna under det första två åren. Ifall Nacka hade tillämpat en fyraårsregel i stället hade det varit Nackabornas skattepengar som behövt betala den kostnaden. För 2024 prognostiseras den totala hyreskostnaden för samtliga genomgångsbostäder till nästan 17 miljoner kronor. Det är lite mer än ytterligare en procentenhets höjning av grundskolechecken. De genomgångsbostäder Nacka kommun äger kostar i snitt 164 000 kr per år. Mellan 2019–2023 har Nacka kommun tagit emot 232 flyktinghushåll. Skulle vi tillämpa oppositionens förslag om att låta dem bo kvar efter etableringsperioden skulle bostadskostnaden vara nästan 40 miljoner kronor bara för år 2023.

Samtliga oppositionspartier verkar tro att dessa kostnader inte finns och vägrar lägga seriösa budgetförslag kring detta. Socialdemokraternas anslag räcker till en lägenhet i drygt sju månader. I debatten lyfter oppositionen ofta fem år som en rimlig tid för nyanländas bostäder.

Avslutningsvis skulle jag vilja lyfta är att när SCB har undersökt flyktingars flyttmönster sticker inte Nacka ut särskilt. Där ser man att flyttarna går mot större städer, inte till glesbygden. I till exempel Sollefteå hade nästan varannan flykting som kom under 2016 efter fem år flyttat från Västernorrlands län.

Med det jag skrivit ovan menar jag att jag har svarat på interpellationen och jag vill avsluta med två frågor till Socialdemokraterna och de andra partierna som tycker att nyanlända ska få bo kvar i genomgångsbostäderna även efter etableringsperioden.

Tycker ni att det är rättvist att nyanlända skulle tränga undan de andra nackaborna från bostadsmarknaden?

Om ni vill att Nacka kommun ska stå för boendekostnaden under en längre period än två år; varför budgeterar ni inte för den faktiska kostnaden för detta i era budgetar?

Oliver Rykatkin (M)

Nämnden för arbete och försörjnings ordförande